

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเมืองจันทร์ อำเภोजันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนเมืองจันทร์ อำเภोजันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 และเพื่อพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเมืองจันทร์ อำเภोजันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการดำเนินงานนำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ผลการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนเมืองจันทร์ อำเภोजันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.1 ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูผู้วิจัยในฐานะผู้บริหาร ได้การสังเกต และการสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเมืองจันทร์ โดยใช้แบบสังเกต

ผลจากการสังเกต โดยใช้แบบสังเกต พบว่า

1. ครูไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคลที่เป็นปัจจุบัน จะเห็นได้จากแบบ ปพ. 9 ครูจะไม่กรอกข้อมูลนักเรียนให้ครบ
  2. ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  3. การใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนยังไม่ถูกต้อง จะเห็นได้จากคัดเด็กกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยง
  4. ครูขาดความตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- ผลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า

1. ครูยังมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

น้อยมาก

2. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเมืองจันทรมีการดำเนินงานเฉพาะการทำระเบียบสะสมนักเรียนเท่านั้น

3. ครูขาดเอกสารคู่มือการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลจากการสัมภาษณ์คณะครูโรงเรียนเมืองจันทรมีเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“...การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ปฏิบัติอยู่จะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานนักเรียน ซึ่งข้อมูลนักเรียนส่วนใหญ่จะไม่สมบูรณ์เพราะการให้ข้อมูลเป็นการส่งต่อครูที่รับผิดชอบก่อนจะไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร...”

(ครูประจำชั้น ป. 3 10 มกราคม 2551 : สัมภาษณ์)

“...ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีพอการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีขอบเขตอะไรบ้างอยากได้รับความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน...”

(ครูประจำชั้น ป.4 11 มกราคม 2551 : สัมภาษณ์)

“....การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอ คือ การอบรมนักเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานนักเรียน ส่วนอย่างอื่นยังไม่ได้ดำเนินการหรือดำเนินการแต่ไม่รู้ว่า เป็นขอบข่ายของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนก็ไม่รู้...”

(ครูประจำชั้น ป.5 11 มกราคม 2551 : สัมภาษณ์)

“...การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่มีคู่มือเอกสารดำเนินงาน ขาดเครื่องมือในการคัดกรองนักเรียน และไม่เข้าใจการใช้การใช้เครื่องมือของกรมสุขภาพจิตอยากให้อบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับคณะครู เพื่อจะได้ดำเนินงานได้ถูกต้องเหมาะสม...”

(ครูประจำชั้น ป.4 11 มกราคม 2551 : สัมภาษณ์)

“... การส่งต่อระเบียบสะสมของนักเรียนจะมีปัญหา เพราะครูประจำชั้นคนเดิมไม่ให้ความสำคัญในการกรอกข้อมูลนักเรียน ข้อมูลที่ได้ไม่สมบูรณ์ ซึ่งข้อมูลต้องละเอียด เป็นข้อมูลจริงที่ต้องได้จากหลายฝ่าย และข้อมูลที่ต้องการก็มาก จึงเป็นภาระกับครูคนต่อไป ...”

(ครูประจำชั้น ป.6 11 มกราคม 2551 : สัมภาษณ์)

ผลจากการสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่า ครูยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับขอบเขตของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมีการดำเนินงานเป็นบางส่วน และไม่ต่อเนื่อง ขาดคู่มือเอกสารดำเนินงาน และไม่มีเครื่องมือในการดำเนินงาน ดังนั้นจากการศึกษาสภาพปัญหา ผู้ร่วมวิจัยจึงได้ประชุมร่วมกัน ดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้กับครูเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระยะเวลา 2 วัน ในวันที่ 25-26 มกราคม 2551

1.2 การจัดทำเพิ่มระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากการสังเกต โดยใช้แบบสังเกตพบว่า

1. ครูที่ปรึกษามีการเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียน (ปพ.9) ไม่เป็นปัจจุบัน จะเห็นได้จากข้อมูลส่วนใหญ่ของนักเรียนครูที่ปรึกษาจะไม่บันทึก
2. ครูไม่มีการคัดกรองนักเรียนร่วมกัน เพื่อรับรู้ปัญหานักเรียนร่วมกัน
3. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่ครบทั้ง 5 ด้าน

ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. ครูยังไม่ให้ความสำคัญและใส่ใจกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากนัก จะเห็นได้จากหลักฐานร่องรอยการเก็บข้อมูลนักเรียนและการแก้ไขปัญหา นักเรียนร่วมกัน

1.3 การจัดเครือข่ายผู้ปกครอง

จากการสังเกต พบว่า

1. โรงเรียนมีการจัดประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อประชุมชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียนเท่านั้น
2. ครูที่ปรึกษายังไม่ได้ร่วมประชุมรู้จักพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ใน

ความรับผิดชอบ

3. โรงเรียนยังไม่มีการประชุมเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อร่วมมือกันแก้ไข ปัญหาและพัฒนานักเรียนร่วมกัน

1.4 การนิเทศติดตามผล

การนิเทศติดตามผล ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่มี การดำเนินงานอย่างจริงจัง ยังไม่มีการนำปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ มาปรับปรุงพัฒนางาน

2. ผลการพัฒนาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเมืองจันทรา อําเภोजันทร ลํานักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.1 การดำเนินงานประชุมปฏิบัติการ

จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมีเป้าหมายเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือกับ คณะครู การร่วมกันออกแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน หลังการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการผู้ ร่วมศึกษาได้ตอบแบบประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ดังในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงผลประเมินความรู้ ความเข้าใจ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเข้าใจ
1. กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.05	0.69	มาก
2. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.65	0.49	มากที่สุด
3. การคัดกรองนักเรียน	3.65	0.49	มาก
4. การส่งเสริมนักเรียน	3.60	0.68	มาก
5. การป้องกันและการแก้ไขปัญหา	3.55	0.51	มาก
6. การส่งต่อนักเรียน	4.45	0.51	มาก
7. การจัดทำระเบียบสะสม	3.95	0.76	มาก
8. การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)	3.50	0.61	ปานกลาง
9. การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเพื่อการคัดกรอง	4.15	0.49	มาก
10. การพิจารณาคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ของโรงเรียน	4.55	0.60	มาก
11. การจัดกิจกรรมโฮมรูม	3.55	0.51	มาก
12. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนชั้นเรียน	4.50	0.61	มาก
13. การให้คำแนะนำ ปรึกษาเบื้องต้น	4.50	0.51	มาก
14. การจัดกิจกรรมในห้องเรียน	4.45	0.51	มาก
15. การจัดกิจกรรมซ่อมเสริม	3.95	0.60	มาก
รวม	4.02	0.55	มาก

จากตารางที่ 10 ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.02 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) 0.55

ครูมีระดับความเข้าใจ การรู้จักนักเรียนรายบุคคลมีความเข้าอยู่ในระดับมากที่สุด และการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) มีความเข้าอยู่ในระดับปานกลาง และด้านอื่นๆ มีความเข้าใจในระดับมาก

ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียนพบว่า ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในระบบงานดูแลช่วยเหลือ ตลอดจน กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากยิ่งขึ้น ได้เอกสารคู่มือการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และได้เกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียน

2.2 การจัดทำเพิ่มระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลจากการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเมืองจันทร์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต (Observation) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) กลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ครูฝ่ายปกครอง ครูวิชาการช่วงชั้น และครูประจำชั้น การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) จึงนำเสนอข้อมูลผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเมืองจันทร์ อำเภอจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน โรงเรียนได้ประชุมคณะครูในโรงเรียนเพื่อแจ้งนโยบายการจัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พร้อมกำหนดโครงสร้างบุคคลและกำหนดบทบาทให้กับครูทุกคนได้ทราบ การจัดทำข้อมูลพื้นฐานในระเบียบสะสมของนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนดำเนินการแต่งตั้ง ครูที่ปรึกษา 1 คน ต่อนักเรียน 25 คน เพื่อรับผิดชอบทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษา มีการประชุมปรึกษาหารือในการทำงาน นักเรียนบางคนยังไม่ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว ทำให้ครูกรอกข้อมูลไม่ตรงประเด็นและไม่ตรงกับความเป็นจริงบ้าง แต่ครูที่ปรึกษาก็ได้ช่วยเหลือแก้ไข โดยได้อธิบายและสอบถามข้อมูลจากนักเรียนที่ใกล้ชิด เป็นการช่วยนักเรียนในการกรอกข้อมูล จากการออกเยี่ยมบ้านเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้นำผลสรุปของครูประจำชั้นจากการดำเนินงานจัดทำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนในระเบียบสะสม ในตารางที่ 11 – 17 ดังนี้

ตารางที่ 11 ข้อมูลพื้นฐานด้านการเรียน จำนวนนักเรียนที่ติด 0 1 2 ในแต่ละกลุ่มสาระ
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลการเรียน			หมายเหตุ
	0	1	2	
ภาษาไทย	-	1	8	
สังคม	-	3	7	
พลานามัย	-	-	6	
ศิลปศึกษา	-	2	-	
วิทยาศาสตร์	-	3	5	
คณิตศาสตร์	-	5	12	
ภาษาอังกฤษ	-	5	20	
การงานพื้นฐานอาชีพ	-	3	11	
รวม	0	22	69	
ร้อยละ	0	15.94	50	

จากตารางที่ 11 ข้อมูลด้านการเรียนมีนักเรียนได้ระดับผลการเรียน 1 จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.94 และนักเรียนที่ได้ระดับผลการเรียน 2 จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 50

ตารางที่ 12 ข้อมูลพื้นฐานด้านความสามารถพิเศษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

ชั้น	ความสามารถพิเศษของนักเรียน					
	วิชาการ	กีฬา	ศิลปะ	ดนตรีพื้นบ้าน	ร้องเพลง	อื่นๆ
ป.1	4	2	5	-	3	3
ป.2	3	2	4	-	2	1
ป.3	3	6	4	-	5	4
ป.4	3	5	3	-	6	5
ป.5	7	5	4	2	7	2

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ชั้น	ความสามารถพิเศษของนักเรียน					
	วิชาการ	กีฬา	ศิลปะ	ดนตรีพื้นบ้าน	ร้องเพลง	อื่นๆ
ป.6	6	6	8	4	5	4
รวม	26	26	28	6	28	19

ตารางที่ 12 ข้อมูลด้านความสามารถพิเศษ ด้านวิชาการ จำนวน 26 คน ด้านกีฬา จำนวน 26 คน ด้านศิลปะ จำนวน 28 คน ด้านร้องเพลง จำนวน 28 คน ด้านดนตรีพื้นบ้าน จำนวน 6 คน และด้านอื่นๆ จำนวน 19 คน

ตารางที่ 13 ข้อมูลพื้นฐานด้านสุขภาพนักเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

ชั้น	น้ำหนักส่วนสูงที่ต่ำกว่ามาตรฐาน	โรคประจำตัว	ความบกพร่องทางร่างกาย		จิตใจและพฤติกรรม			
			สายตา	ได้ยิน	ซึมเศร้าและวิตกกังวล	ความประพฤติ	สมาธิ	เก็บตัวและจ้อาย
ป.1	2	2	-	-	1	2	2	2
ป.2	1	2	-	-	1	1	2	1
ป.3	3	1	-	-	2	3	1	4
ป.4	1	1	1	-	3	3	1	2
ป.5	-	-	2	-	1	4	1	1
ป.6	-	-	1	-	1	3	1	2
รวม	7	6	4	-	9	16	8	12

ตารางที่ 13 ข้อมูลด้านสุขภาพ นักเรียนที่มีน้ำหนักส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 7 คน มีโรคประจำตัว จำนวน 6 คน มีความบกพร่องทางสายตา จำนวน 4 คน มีความบกพร่องทางด้านพฤติกรรมมากที่สุด จำนวน 16 คน

ตารางที่ 14 ข้อมูลพื้นฐานด้านครอบครัว จำแนกตามอาชีพ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

อาชีพ	จำนวนอาชีพผู้ปกครองแยกตามระดับชั้น						รวม	ร้อยละ
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6		
รับราชการ	2	1	2	4	1	2	12	8.69
รัฐวิสาหกิจ	-	2	-	-	-	1	3	2.17
เกษตรกรกรรม	13	6	16	17	18	23	93	67.39
รับจ้าง	2	3	4	6	8	7	30	21.73
รวม	17	12	22	27	27	33	138	100

ตารางที่ 14 ข้อมูลด้านพื้นฐานครอบครัว ผู้ปกครองมีอาชีพด้านเกษตรกรรมมากที่สุดรวม 93 คน อาชีพรับจ้าง 30 คน รับราชการ 12 คน และอาชีพรัฐวิสาหกิจ 3 คน

ตารางที่ 15 ข้อมูลพื้นฐานรายได้ของบิดา มารดา / ผู้ปกครองของนักเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

รายได้เฉลี่ย / เดือน	จำนวนผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้						รวม	ร้อยละ
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6		
ตั้งแต่ 2,501 บาทขึ้นไป	2	1	2	4	1	2	12	8.39
ตั้งแต่ 2,001 – 2,500 บาท	11	19	18	18	20	24	110	79.71
ต่ำกว่า 2,000 บาท	4	2	2	5	6	7	16	11.59
รวม	17	22	22	27	27	33	138	100

ตารางที่ 15 ข้อมูลด้านรายได้ของผู้ปกครองนักเรียน จำนวนผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ตั้งแต่ 2,001 – 2,500 บาท ต่อเดือน มีจำนวน 110 คน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 2,000 บาท จำนวน 16 คน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 2,501 บาทขึ้นไป จำนวน 12 คน

ตารางที่ 16 ข้อมูลพื้นฐานค่าใช้จ่ายที่ได้รับในการมาโรงเรียนต่อวัน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

ค่าใช้จ่าย / วัน	จำนวนนักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่าย						รวม	ร้อยละ
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6		
ตั้งแต่ 21 บาทขึ้นไป	1	2	8	7	8	9	35	25.36
ตั้งแต่ 15-20 บาท	14	8	12	19	19	24	96	69.56
ต่ำกว่า 15 บาท	2	2	2	1	-	-	7	5.07
รวม	17	12	22	27	27	33	138	100

ตารางที่ 16 ข้อมูลค่าใช้จ่ายที่ได้รับในการมาโรงเรียนต่อวันของนักเรียนส่วนใหญ่ ได้ตั้งแต่ 15-20 บาท จำนวน 96 คน ตั้งแต่ 21 บาทขึ้นไป จำนวน 35 คน และต่ำกว่า 15 บาท จำนวน 7 คน

ตารางที่ 17 ข้อมูลพื้นฐานด้านการคุ้มครองนักเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

รายการ	จำนวนนักเรียน						รวม	ร้อยละ
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6		
บุหรี	-	-	-	-	-	-	-	0
สุราและเบียร์	-	-	-	-	-	-	-	0
ยาเสพติดประเภทอื่น	-	-	-	-	-	-	-	0
ครอบครัวยุทธและเบาะแว้ง	2	2	5	3	4	2	18	13.04
สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย	1	2	1	-	2	1	7	5.07
รวม	3	4	6	3	6	3	25	18.11

ตารางที่ 17 ข้อมูลด้านการคุ้มครองนักเรียนส่วนใหญ่ครอบครัวยุทธนักเรียนจะมีปัญหาในการทะเลาะเบาะแว้ง จำนวน 18 คน และมีปัญหาด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

จำนวน 7 คน

2.3 การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากข้อมูลพื้นฐานการดำเนินกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนานักเรียนดังต่อไปนี้

2.3.1 การคัดกรองนักเรียน

1) การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเพื่อการคัดกรองนักเรียน กลุ่มผู้วิจัยและครูประจำชั้นร่วมประชุมปรึกษาหรือกำหนดหลักเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพื่อให้ครูประจำชั้นได้ยึดเป็นเกณฑ์มาตรฐานเดียวกันในโรงเรียน และการเตรียมเครื่องมือต่าง ๆ ในการคัดกรองนักเรียน การให้ครูประจำชั้นสามารถยืดหยุ่นพิจารณาหลักเกณฑ์การคัดกรองไปปรับใช้ให้เหมาะสมตรงกับสภาพจริงของนักเรียนสำหรับใช้ในการที่จะใช้คัดกรองแยก เด็กนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา มี 3 ด้าน ดังนี้

1.1) ด้านความสามารถ เช่น ด้านการเรียน ด้านความสามารถพิเศษ

1.2) ด้านสุขภาพ เช่น ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านพฤติกรรม

1.3) ด้านครอบครัว เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านการคุ้มครองนักเรียน

ครูประจำชั้นได้อาศัยแหล่งข้อมูลจากระเบียนสะสม เพิ่มสะสมผลงานการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน สอบถามจากกลุ่มเพื่อนนักเรียน จากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพ แบบประเมินพฤติกรรมเด็กและจากครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2) การดำเนินงานในการพิจารณาคัดกรองนักเรียนตามหลักเกณฑ์ของโรงเรียน

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นร่วมกันประชุมวางแผนในการมอบหมายให้ครูประจำชั้นนำ แบบประเมินพฤติกรรมเด็กนักเรียนและหลักเกณฑ์การคัดกรองที่กลุ่มผู้วิจัยและคณะกรรมการอำนวยการจัดทำขึ้น พร้อมเอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูประจำชั้นนำไปใช้กับนักเรียน เพื่อแยกเป็นเด็กกลุ่มปกติ เด็กกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา จากข้อมูลหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1) ระเบียนสะสมนักเรียน

2.2) คะแนนแปรผลในแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)

2.3) หลักเกณฑ์การคัดกรองที่โรงเรียนจัดทำขึ้น

2.4) สอบถามจากเพื่อนนักเรียนที่ใกล้ชิด จากครูผู้สอนในรายวิชา

ที่เกี่ยวข้องและจากเพิ่มสะสมผลงาน แบบบันทึกการตรวจสอบภาพ และจากการสังเกต พฤติกรรมนักเรียน ผลจากการคัดกรองนักเรียน ผู้วิจัยได้นำสรุปภาพรวมในตาราง 18 – 20 ดังนี้

ตารางที่ 18 สรุปผลการคัดกรองนักเรียนด้านความสามารถ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

ชั้น	ด้านความสามารถ				
	ด้านการเรียน			ด้านความสามารถพิเศษ	
	กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	กลุ่มมีปัญหา	มี	ไม่มี
ป.1	14	-	3	2	15
ป.2	8	-	4	2	10
ป.3	16	-	6	4	18
ป.4	23	-	3	3	21
ป.5	21	-	6	6	26
ป.6	30	-	3	4	27
รวม	112	-	25	21	117
เฉลี่ย	81.15	0	18.11	15.21	84.78

ตารางที่ 18 ผลการคัดกรองนักเรียนด้านความสามารถด้านการเรียนกลุ่มปกติ จำนวน 112 คน และกลุ่มมีปัญหา จำนวน 25 คน ความสามารถด้านความสามารถพิเศษ ไม่มีความสามารถพิเศษ จำนวน 117 คน และมีความสามารถพิเศษ จำนวน 21 คน

ตารางที่ 19 สรุปผลการคัดกรองนักเรียนด้านสุขภาพ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

ชั้น	ด้านร่างกาย		ด้านจิตใจและพฤติกรรม							
			อารมณ์		ความประพฤติ		ไม่อยู่นิ่ง		สัมพันธภาพ	
	ปกติ	เสียง/ มีปัญหา	ปกติ	เสียง/ มีปัญหา	ปกติ	เสียง/ มีปัญหา	ปกติ	เสียง/ มีปัญหา	ปกติ	เสียง/ มีปัญหา
ป.1	14	3	17	-	17	-	14	3	17	-
ป.2	8	4	12	-	17	-	8	4	12	-
ป.3	14	6	22	-	20	2	18	4	22	-
ป.4	24	3	27	-	26	1	25	2	27	-
ป.5	21	6	27	-	21	6	25	2	27	-
ป.6	30	3	33	-	30	3	31	2	33	-
รวม	111	25	138	-	131	12	121	17	138	-
ร้อยละ	80.43	18.11	100	0	94.92	8.69	87.68	12.31	100	0

ตารางที่ 19 การคัดกรองด้านสุขภาพ ด้านร่างกายปกติ 111 คน ร่างกายมีปัญหา 25 คน ทางด้านจิตใจและพฤติกรรมอารมณ์ปกติ 138 คน ความประพฤติปกติ 131 คน ไม่อยู่นิ่งปกติ 121 คน และ สัมพันธภาพปกติ 138 คน

ตารางที่ 20 สรุปผลการคัดกรองนักเรียนด้านครอบครัว ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

ชั้น	ด้านเศรษฐกิจ			ด้านการคุ้มครอง		
	ปกติ	เสียง	มีปัญหา	ปกติ	เสียง	มีปัญหา
ป.1	13	-	3	13	-	3
ป.2	8	-	4	8	-	4
ป.3	19	-	3	19	-	3
ป.4	24	-	3	24	-	3
ป.5	21	-	6	21	-	6
ป.6	30	-	3	30	-	3

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ชั้น	ด้านเศรษฐกิจ			ด้านการคุ้มครอง		
	ปกติ	เสี่ยง	มีปัญหา	ปกติ	เสี่ยง	มีปัญหา
รวม	115	-	22	115	-	22
ร้อยละ	83.33	-	15.94	83.33	-	15.94

ตารางที่ 20 การคัดกรองด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจปกติ 115 คน ร้อยละ 83.33 มีเศรษฐกิจมีปัญหา 22 คน ร้อยละ 15.94 ด้านการคุ้มครองปกติ 115 คน และการคุ้มครองมีปัญหา 22 คน ร้อยละ 15.94

2.3.2 การส่งเสริมนักเรียน

1) การดำเนินงานจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room)

ผู้วิจัยได้ร่วมประชุมกับครูฝ่ายวิชาการและครูที่ปรึกษาหัวหน้าช่วงชั้นในการที่ จะมอบหมายให้ครูประจำชั้นได้ดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ดังนี้

1.1) กำหนดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) โดยยึดตามความต้องการ ของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room)

1.2) กลุ่มผู้วิจัยและครูประจำชั้นกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) และจัดทำ จัดหาคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหา สาระที่สอดคล้องกับนโยบายโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาดำเนินตาม แนวปฏิบัตินั้น แต่ให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้ เหมาะสมและทันสมัย

1.3) ครูประจำชั้นใช้วิธีการจัดกิจกรรมผสมผสาน โดยยึดตามความ ต้องการของผู้เรียน และนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนสำหรับการจัดกิจกรรม โฮมรูม (Home Room)

(4) โรงเรียนจัดตารางเรียนคาบกิจกรรมโฮมรูมสั้น ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที และโฮมรูมยาว 50 นาที แต่งตั้งมอบหมายครูที่ปรึกษาช่วงชั้นรับผิดชอบในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มผู้วิจัยและคณะกรรมการประสานงานจัดหาคู่มือแนวทาง การจัดกิจกรรมโฮมรูมให้กับครูประจำชั้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม

ผลการจัดกิจกรรมโฮมรูม ครูประจำชั้นมีเจตคติที่ดีการทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา มีความรัก ความเอื้ออาทร และเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน ครูที่ปรึกษามีการวางแผน เตรียมการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนคาบโฮมรูม (Home Room) ครูที่ปรึกษาไม่จำกัด การใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น มีการจัด กิจกรรมนอกห้องเรียนบ้าง นักเรียนมีความสนใจบรรยากาศในการจัดกิจกรรมเปรียบเสมือน บ้านที่มีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา นักเรียนเริ่มปรับตัวและมีการวางแผนชีวิต ครูประจำชั้น ได้นำข่าวสารความรู้ใหม่ ๆ มาเล่าสู่กันฟัง หรือบางครั้งมีการผลัดเปลี่ยนให้นักเรียนนำ ข่าวมาเสนอให้เพื่อนฟัง เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ ครูประจำชั้นยังได้มีการอบรมเรื่องระเบียบวินัย การแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ ให้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2) การดำเนินงานจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)

ผู้วิจัยได้ร่วมกับครูประจำชั้น ประชุมวางแผนที่จะดำเนินการจัดประชุม ผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) ในการที่จะให้ครูประจำชั้นได้มีโอกาสพบปะพูดคุย สื่อสารกับผู้ปกครองของนักเรียนที่อยู่ในความปกครองดูแลอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ในการที่จะเสริมสร้างให้ผู้ปกครองเกิดความตระหนัก ให้ความร่วมมือและใส่ใจดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมากขึ้น พร้อมทั้งรับทราบปัญหาของนักเรียนที่พบในโรงเรียน และได้ดำเนินการดังนี้

2.1) กลุ่มผู้วิจัยและคณะกรรมการประสานงานร่วมประชุม ปรึกษาหารือวางแผน การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) กำหนดวัน เวลา สถานที่ในการประชุม แล้วแจ้งให้ครูประจำชั้นเตรียมพร้อมก่อนการประชุม ผู้ปกครองชั้นเรียนในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรม ที่จะต้องดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

2.2) กลุ่มผู้วิจัยแจ้งให้ครูประจำชั้นควรระมัดระวังในการใช้คำพูดที่ ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ หรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียน หรือ ผู้ปกครอง การที่แจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม หรือจะเป็นการส่วนตัวก็ตาม แต่ ควรเป็นการพูดที่แสดงถึงความใส่ใจห่วงใยของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรม ที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความรับผิดชอบ และต้องการปรับปรุง หรือแก้ไขในส่วน ที่บกพร่องของนักเรียน

2.3) การจัดกิจกรรมในการประชุม ผู้วิจัยได้ชี้แนะแนวทางการดำเนินงาน

จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุม นั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มต้นด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน ก่อนจึงจะมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4) ครูประจำชั้นสรุปและบันทึกหลักฐานผลการประชุมผู้ปกครอง การประชุมแต่ละครั้งครูประจำชั้นจะต้องบันทึกหลักฐานข้อมูลการประชุมแล้วสรุปผลการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) และรายงานให้ผู้บริหารโรงเรียนทราบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และใช้ในการวางแผนเตรียมการประชุม ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

ผลการดำเนินงานการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนของครูประจำชั้น ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจที่โรงเรียนเอาใจใส่ดูแลบุตรหลาน ครูประจำชั้นและผู้ปกครองมีความเป็น กันเองผู้ปกครองมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ปัญหาพฤติกรรมในการเลี้ยงดูบุตรหลาน ผู้ปกครองอยากจะให้มีการจัดประชุม เพื่อจะได้ทราบข้อมูลนักเรียนจากคำพูดของครูประจำ ชั้น แต่ก็ยังมีผู้ปกครองบางส่วนไม่สามารถมาร่วมประชุมได้ ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากเป็นช่วงฤดู ทำนาและผู้ปกครองไปทำงานรับจ้างรายวัน การคมนาคมไม่สะดวก ไม่มีพาหนะ ในการเดินทางมาประชุม โรงเรียนได้แก้ไขปัญหาล่าช้าโดยการจัดโครงการเยี่ยมบ้าน นักเรียน สรุปผลจำนวนผู้ปกครองนักเรียนที่มาร่วมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) ในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 จำนวนผู้ปกครองนักเรียนที่มาร่วมประชุมชั้นเรียน (Classroom meeting)

ชั้น	จำนวนผู้ปกครองทั้งหมด	มาประชุม	ร้อยละที่มาประชุม	ไม่มาประชุม	ร้อยละที่ไม่มาประชุม
ป.1	17	11	64.70	6	35.29
ป.2	12	8	66.66	4	33.33
ป.3	22	12	54.54	10	45.45
ป.4	27	9	33.33	18	66.66
ป.5	27	7	25.92	20	74.07

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ชั้น	จำนวน ผู้ปกครอง ทั้งหมด	มาประชุม	ร้อยละ ที่มาประชุม	ไม่มาประชุม	ร้อยละ ที่ไม่มาประชุม
ป.6	33	8	24.24	25	75.75
รวม	138	55	39.85	83	60.14

ตารางที่ 21 การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน จากการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน มีผู้ปกครองมาประชุมจำนวน 55 คน ร้อยละ 39.85 และไม่มาประชุม จำนวน 83 คน ร้อยละ 60.14

2.3.3 การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน ผู้วิจัยได้ร่วมกับครูประจำชั้น ประชุมวางแผนที่จะดำเนินการกำหนดมาตรการแนวทางในการที่ประชุมชี้แจงให้กับครู หัวหน้าช่วงชั้นได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการให้คำแนะนำปรึกษานักเรียนเป็น การช่วยเหลือเบื้องต้นก่อนที่จะดำเนินการส่งต่อภายในไปยังครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนครูประจำชั้นควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะ นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหานั้นจำเป็นอย่างมากที่นักเรียนจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่าง ใกล้ชิด และครูประจำชั้นจะต้องหาวิธีช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ครูประจำชั้น และครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการร่วมมือกันในการป้องกันแก้ไข้ปัญหา โดยไม่ปล่อยปละ ละเลย ทั้งให้เป็นภาระของครูคนใดคนหนึ่ง หรือปล่อยให้เด็กนักเรียนเป็นภาระ สร้างปัญหา ให้กับสังคม ครูประจำชั้นจะต้องมีการบันทึกหลักฐานการให้การช่วยเหลือนักเรียน

ผลจากการดำเนินงานของครูประจำชั้นในการดำเนินการให้คำปรึกษาและ การช่วยเหลือเบื้องต้น พบว่า นักเรียนกับครูมีความใกล้ชิดกัน นักเรียนมาขอรับคำปรึกษา ในช่วงคาบว่างของครูที่ห้องพัก หรือช่วงพักเที่ยงรับประทานอาหารกลางวัน ทั้งในเรื่อง ปัญหาครอบครัว ปัญหาในเรื่องการเรียน ปัญหาเรื่องเศรษฐกิจค่าเล่าเรียน แต่ก็ยังมีนักเรียน บางรายจากกลุ่มเพื่อนนักเรียน ผลจากการให้คำปรึกษาช่วยเหลือเบื้องต้น นักเรียนสามารถ

ช่วยเหลือตนเองได้ ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนลดน้อยลง นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น นักเรียนมีค่าใช้จ่ายที่เพียงพอต่อการศึกษาเล่าเรียน นักเรียนมีความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม เป็นตัวของตัวเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและให้เกียรติผู้อื่น

2) การดำเนินการจัดกิจกรรมในห้องเรียน

กลุ่มผู้วิจัยได้ร่วมประชุมเพื่อประชุมวางแผนการดำเนินงาน กำหนด มาตรการแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การให้นักเรียนได้แสดงออก มีบทบาท ในกลุ่มนักเรียน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Participatory Learning) ในอันที่จะช่วยเสริมทักษะทางสังคม นักเรียนได้เรียนรู้กับเพื่อน เกิดความรู้สึภาคภูมิใจ ในตนเองที่ได้ช่วยกิจกรรมเพื่อน ได้ช่วยงานครูในห้องเรียน ใช้การเรียนการสอนในกลุ่มสาระ ปลูกฝังการมีคุณธรรมกับนักเรียน การจัดกิจกรรมในห้องเรียนเป็นการเสริมให้นักเรียนกลุ่ม ปกติได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และนักเรียนกลุ่มเก่งช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน นักเรียน กลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาได้เรียนรู้ตามความสามารถ ตามความถนัดอย่างมีความสุข

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องพบว่า ครูผู้สอนในกลุ่มสาระ ได้วางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) โดย คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา ให้นักเรียนได้กล้า แสดงออกและค้นพบศักยภาพของตนเอง นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน นักเรียนมีความรู้ทักษะทางสังคม มากขึ้น นักเรียนได้เรียนรู้กับเพื่อน เกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้น นักเรียนเกิดความรู้สึภาคภูมิใจในตนเองจากการได้ทำงานในกิจกรรมกลุ่ม ยอมรับฟังความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม หรือ กิจกรรมที่ครูมอบหมายให้ทำเป็นรายบุคคล

3) การดำเนินการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม

กลุ่มผู้วิจัยได้ร่วมประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงาน กำหนดมาตรการ แนวทางในการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม ในการที่จะช่วยเหลือแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของ นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาทั้งนี้ ครูผู้สอนกลุ่มสาระในระดับชั้นเดียวกันต้องให้ความ ร่วมมือร่วมใจกันวางแผนการสอน ซ่อมเสริมให้นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนช้าไม่ทันเพื่อน โรงเรียนจัดคาบตารางเรียนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนในคาบกิจกรรมอิสระ หรือแล้วแต่ ครูผู้สอนจะตกลงนัดแนะวันเวลากันอีกครั้งหนึ่ง

ผลจากการดำเนินงานการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมของครูผู้สอนและนักเรียนพบว่า นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาได้รับการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน มีความรับผิดชอบใส่ใจกับการเรียนของตนเองมากขึ้น นักเรียนรู้จักการมีวินัย ปฏิบัติตามระเบียบจนเป็นนิสัย ตรงต่อเวลา ยุติธรรมต่อตนเองและผู้อื่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผ่านเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตร ซึ่งผลจากการสังเกตการณ์ดำเนินกิจกรรมซ่อมเสริมทำให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาในด้านจิตใจ พฤติกรรม อารมณ์ ความสัมพันธ์กับเพื่อนดีขึ้น และจำนวนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหามีจำนวนลดลงจากภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551

4) การดำเนินงานจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กลุ่มผู้วิจัยได้ร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงาน กำหนดมาตรการแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเป็นการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไข ทั้งนี้ โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนไม่ใช่คาบเรียน โดยส่วนใหญ่เป็นเวลาเช้าก่อนเข้าแถว หรือเวลาเย็นหลังโรงเรียนเลิก การจัดกิจกรรมอาจทำเป็นชุมนุม เป็นโครงการ หรือเป็นงานโรงเรียน โดยครูประจำชั้นกับนักเรียนร่วมกันพิจารณาเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับตัวนักเรียนและความต้องการของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เลือกอย่างหลากหลาย ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีทักษะทางสังคม โดยเปิดประชุม ชมรมต่าง ๆ เช่น ชุมนุมคณิตศาสตร์ ชุมนุมภาษาอังกฤษ ชุมนุมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โครงการ เลี้ยงไก่พื้นเมือง ชุมนุมคอมพิวเตอร์ ชุมนุมฟุตบอล ชุมนุมตะกร้อ ชมรมพัฒนาบุคลิกภาพ โครงการหารายได้ระหว่างเรียน โครงการด้านรักษาสภาพดี โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น

ผลจากการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรพบว่า นักเรียนที่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมที่ตนสมัครใจเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองจากการแสดงออกถึงความสามารถที่ตนมี นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างเกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม นักเรียนเกิดความรู้สึกเห็นค่าและภาคภูมิใจในตนเอง จากการแสดงออกถึงความสามารถที่ตนมี นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะด้านสังคม มีความรับผิดชอบ ฟังตนเองได้ ไม่เป็นภาระผู้อื่น เอาใจใส่ในการปฏิบัติงานไม่ทิ้งงาน มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเพื่อส่วนรวม จากการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน เป็นการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจครอบครัวของนักเรียน นักเรียนมีค่าใช้จ่ายที่เพียงพอในการศึกษาเล่าเรียน ปัญหาทางด้านจิตใจและพฤติกรรม มีความมั่นคงทางอารมณ์และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีน้ำหนักร ส่วนสูง ตามเกณฑ์มาตรฐาน

มีความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ปราศจากสารเสพติด จากการทำ
 ดำเนินงาน จำนวนปัญหาที่นักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาด้านร่างกาย จิตใจและ
 พฤติกรรม และด้านเศรษฐกิจ ครอบครัว มีจำนวนลดลงจากภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551

5) การดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy)

กลุ่มผู้วิจัยได้ร่วมกับครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง เพื่อ
 ประชุมวางแผน การดำเนินงานโครงการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้เด็กที่มีความ
 ความสามารถหรือมีจุดเด่น จุดแข็งในด้านต่าง ๆ ให้ดูแลช่วยเหลือเพื่อนที่ด้อยกว่า นักเรียน
 ได้ช่วยเหลือเพื่อน ฝึกให้เป็นคนมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกันและกันรู้จักการให้และการรับด้วยไมตรี
 โดยครูที่ปรึกษารับผิดชอบไปดำเนินการพิจารณาจับคู่เด็กนักเรียนในความปกครองดูแลของตนเอง
 ดำเนินการพิจารณาจับคู่เด็กนักเรียนให้เหมาะสมกัน ทั้งด้านความสามารถ บุคลิกภาพ เพื่อให้
 สามารถช่วยเหลือกันได้จริง เช่น นักเรียนที่เรียนเก่งให้จับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อน เพื่อ
 การติว หรือสอนเสริมให้แก่เพื่อนที่เรียนอ่อน นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจับคู่กับนักเรียน
 ที่ยังไม่ได้แสดงความสามารถออกมาให้เห็น เพื่อนำไปสู่การทำกิจกรรมแสดงความสามารถ
 ออกมา เช่น การกีฬา ร้องเพลง นักเรียนที่ขี้อายชอบเก็บตัวไม่มีเพื่อน ให้จับคู่กับนักเรียน
 ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี

ผลจากการดำเนินงานจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่า ครูประจำชั้นและ
 ครูประจำกลุ่มสาระได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นอย่างดี
 ให้นักเรียนจับคู่กัน โดยความสมัครใจและยินดีให้การดูแลช่วยเหลือจากเพื่อนอีกคนหนึ่ง
 ครูประจำชั้นคอยบันทึกและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่จับคู่กันว่ามีปัญหาอุปสรรค
 อย่างไรบ้าง มีการสอบถาม หรือให้คำแนะนำในการจับคู่ เพื่อการช่วยเหลือกันอย่าง
 สม่าเสมอ นักเรียนที่ได้เข้าร่วมจับคู่จะได้มีน้ำใจต่อเพื่อน รู้จักการให้และการรับ การจัด
 กิจกรรมนี้ทำให้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา ด้านการเรียน
 ด้านความสามารถ ด้านจิตใจและพฤติกรรม ผลจากการดำเนินงานจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
 ทำให้จำนวนนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาลดลงจากภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา
 2551

6) การดำเนินงานกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง

กลุ่มผู้วิจัยได้ร่วมกับครูประจำชั้นประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินการ
 ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง เป็นการสร้างสัมพันธภาพกับครอบครัว เป็นการสร้าง
 ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาลูกในทิศทางเดียวกัน การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง เช่น

การขอความร่วมมือในการร่วมประชุมรับทราบปัญหาแนวทางในการแก้ไขปัญหานักเรียนร่วมกัน การขอความร่วมมือผู้ปกครองในการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก จะช่วยให้ผู้ปกครองมองเห็นปัญหาและพฤติกรรมเด็กถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น การหาแนวทางวิธีการที่จะช่วยเหลือผู้ปกครองในด้านเศรษฐกิจ หรืออาจจะเลือกใช้วิธีการเยี่ยมบ้านนักเรียน ซึ่งเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะได้ข้อมูลเด็กนักเรียนจากสภาพจริงของครอบครัว

ผลจากการดำเนินงานกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองของครูประจำชั้น ครูแนะแนว หรือครูฝ่ายปกครอง ผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองเมื่อได้รับหนังสือเชิญจากทางโรงเรียนจะให้ความสนใจและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งที่จะมารับทราบปัญหาในการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน เช่น พฤติกรรมขาดเรียน หนีเรียน ครูที่ปรึกษาและครูฝ่ายปกครองต้องทำการชี้แจง แนะนำปรับเปลี่ยน แก้ไขพฤติกรรมเด็ก แนะนำวิธีการเลี้ยงดู การเข้าใจสภาพปัญหาเด็กนักเรียน ครูประจำชั้น ได้ร่วมมือกับครูแนะแนวในการระดมจัดหาทุนเพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองที่ประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ จัดหาเงินทุนอุดหนุนปัจจัยพื้นฐาน ซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายให้กับนักเรียน จัดหาเงินทุนประกัน โอกาสทางการศึกษาให้นักเรียน ได้มีเงินค่าใช้จ่ายจนจบการศึกษาภาคบังคับ บางปัญหาครูประจำชั้น ไม่อาจเชิญผู้ปกครองมาพบได้ ครูประจำชั้นก็ใช้วิธีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ผลการจัดกิจกรรมทำให้จำนวนนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมและการคุ้มครองนักเรียน มีจำนวนลดลงจากภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551

2.3.4 การส่งต่อ

1) การดำเนินการวิเคราะห์พิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อการส่งต่อ
กลุ่มผู้วิจัย ได้ร่วมกับครูหัวหน้าช่วงชั้นเพื่อประชุมวางแผนการดำเนินงานในการวิเคราะห์พิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อการส่งต่อ กำหนดหลักเกณฑ์ความรุนแรงของปัญหานักเรียนมากน้อย แลไหนที่จะทำการส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอก กลุ่มผู้วิจัยได้แจ้งให้ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ทราบหลักเกณฑ์ความรุนแรงของปัญหาที่จะต้องดำเนินการส่งต่อภายใน หรือ การส่งต่อภายนอก หลังจากที่ครูประจำชั้นได้ดำเนินการจัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกระบวนการขั้นตอน 4 ขั้นแล้ว ให้พิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาในการช่วยเหลือตนเอง

ผลจากการดำเนินงานการส่งต่อนักเรียนของครูประจำชั้น ครูแนะแนว หรือครูฝ่ายปกครอง พบว่า ครูประจำชั้นได้ดำเนินการพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการส่งต่อภายใน และจัดทำบันทึกข้อมูลนักเรียนส่งมอบให้กับอาจารย์ที่รับการส่งต่อภายในได้รู้จัก

ประวัติข้อมูลรวดเร็วขึ้นก่อนที่จะทำการส่งต่อไปยังครูแนะแนว ครูพยาบาล หรือครูฝ่ายปกครอง

2) การประสานงานกับครูที่รับนักเรียน

กลุ่มผู้วิจัยได้ร่วมประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนการดำเนินงานในปัญหา นักเรียน มากน้อยแค่ไหนที่จะทำการส่งต่อ หลักเกณฑ์การดำเนินการส่งต่อ พร้อมทั้งได้แจ้งแนวปฏิบัติให้ ครูประจำชั้นและครูผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ หลักเกณฑ์การดำเนินการส่งต่อ แบ่งเป็น 2 แบบ ดังนี้

(1) การส่งต่อภายใน เป็นการให้ครูประจำชั้นส่งต่อนักเรียน ไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อไปยังครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือครูฝ่ายปกครอง เป็นต้น

(2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนว หรือครูฝ่ายปกครอง เป็นผู้ดำเนินการส่งต่อ ไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

ผลจากการดำเนินงานประสานงานกับครูที่รับนักเรียนในการส่งต่อนักเรียนของครูหัวหน้าช่วงชั้นไปยังครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา พบว่า

1. ครูหัวหน้าช่วงชั้นให้ความร่วมมือในการติดต่อประสานงานกับครูที่จะรับช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ได้จัดทำแบบบันทึกการส่ง พร้อมทั้งกรอกข้อมูลรายละเอียดของปัญหาเด็กนักเรียนในการที่จะได้รับการช่วยเหลือแก้ไข

2. ครูที่รับการส่งต่อเพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียน ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน พร้อมบันทึกผลการแก้ไข แล้วส่งบันทึกผลการช่วยเหลือแก้ไขกลับคืนไปยังครูที่ปรึกษา

2.4. ผลการจัดประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง

การจัดประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนดำเนินการจัดประชุมเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อพบปะพูดคุยกันระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองนักเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนรับรู้ปัญหาของนักเรียนที่อยู่ที่บ้าน และปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและร่วมกันพัฒนานักเรียนจัดทำทะเบียนทำเนียบเครือข่ายผู้ปกครองระดับประจำชั้นเรียน และเครือข่ายระดับโรงเรียน มีแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายผู้ปกครอง ดังผลปรากฏดังนี้

“...การประชุมเครือข่ายผู้ปกครองทำให้ผู้ปกครองรู้ปัญหาและพฤติกรรมของลูกหลานที่อยู่โรงเรียน...”

(ผู้ปกครองนักเรียน ป.3 . 5 มิถุนายน 2550 : สัมภาษณ์)

“...ลูกชายมีพฤติกรรมก้าวร้าวพูดไม่สุภาพอยากให้ครูช่วยแก้ไข...”

(ผู้ปกครองนักเรียน ป.3 . 5 มิถุนายน 2550 : สัมภาษณ์)

“...ลูกไม่เคยมีการบ้านแม่ถามว่ามีการบ้านหรือไม่ จะบอกไม่มีทุกครั้ง...”

(ผู้ปกครองนักเรียน ป.3 . 5 มิถุนายน 2550 : สัมภาษณ์)

“เครือข่ายผู้ปกครองถ้าทุกคนร่วมมือกันใส่ใจลูกหลานจะช่วยแก้ปัญหาลูกหลานได้มากที่สุดทีเดียว....”

(ผู้ปกครองนักเรียน ป.3 . 5 มิถุนายน 2550 : สัมภาษณ์)

“...ปัญหาลูกติดเกมกลับไปบ้านไม่ทำอะไรเล่นเกมคอมพิวเตอร์จะแก้ไขได้อย่างไร...”

(ผู้ปกครองนักเรียน ป.3 . 5 มิถุนายน 2550 : สัมภาษณ์)

“...เครือข่ายผู้ปกครองควรจะมีการประชุมกันภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหาร่วมกัน...”

(ผู้ปกครองนักเรียน ป.3 . 5 มิถุนายน 2550 : สัมภาษณ์)

จากการประชุมเครือข่ายผู้ปกครองทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างครู

ที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนด้วยกันได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันเพื่อหาแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา นักเรียนร่วมกัน

2.5 ผลการนิเทศติดตามผล

จากการที่นำกลยุทธ์การนิเทศติดตามผลมาใช้เพื่อพัฒนาการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้ทราบสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน ช่วงเวลาทำการศึกษาค้นคว้า ทำให้การดำเนินงานมีการจัดทำเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมีข้อผิดพลาด น้อยลง ให้ครูที่ปรึกษาได้ปฏิบัติงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดตามขั้นตอน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและ แก้ไขปัญหา และการส่งต่อศิษย์ การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย เพราะครูได้รับการนิเทศจาก ครู และผู้บริหารโดยตรง ครูดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำเร็จด้วยดี

3. สรุปผลสะท้อนภาพรวมปัญหาและอุปสรรค

จากการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเมืองจันทรา ครูที่ปรึกษาได้ความรู้ความเข้าใจกระบวนการขั้นตอนการดำเนินงาน เอกสารคู่มือ การปฏิบัติงาน เกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียน ครูที่ปรึกษามีเพิ่มข้อมูลพื้นฐาน นักเรียนทุกคน โรงเรียนมีการดำเนินงานตามขอบเขตของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การป้องกันและแก้ปัญหา การส่งเสริม นักเรียน การส่งต่อ มีการจัดเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อร่วมมือกันของผู้เกี่ยวข้องระหว่างครูและผู้ปกครอง นักเรียนในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ปัญหาอุปสรรคที่พบในการดำเนินงานการคัดกรอง นักเรียนใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) นักเรียนและผู้ปกครองบางคนไม่เข้าใจใน การกรอกข้อมูล แบบสอบถามมีแบบชักถามครูประจำชั้น สำหรับผู้ปกครองที่อ่านหนังสือ ไม่ออก เขียนไม่ได้ ครูประจำชั้นก็จะให้ผู้ปกครองที่อ่านหนังสือออกได้นั่งใกล้ชิดกันเพื่อ ทำหน้าที่เป็นคนคอยให้คำแนะนำขั้นตอนในการกรอกแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก โดยครู ประจำชั้นได้ดำเนินการอ่านแบบประเมินให้ทีละข้อ กิจกรรมการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เพื่อพบปะพูดคุยสื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียนกับครูที่ปรึกษาผู้ปกครองนักเรียนได้รับ

ความร่วมมือจากผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนน้อยมาประชุมร้อยละ 39.85 ไม่มาประชุมร้อยละ 60.14 ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากเป็นช่วงฤดูทำนาและผู้ปกครองไปทำงานรับจ้างรายวัน การคมนาคมไม่สะดวก ไม่มีพาหนะในการเดินทางมาประชุม ซึ่งโรงเรียนได้แก้ไขปัญหาลดหนี้โดยการจัดโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนจะบรรลุจุดมุ่งหมายและมีประสิทธิภาพนั้นครูทุกคนต้องร่วมมือกันใส่ใจกับนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของตนการดำเนินงานจึงจะประสบผลสำเร็จได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY